

коштів фондів [5].

В умовах глобалізації економіки першочергове значення для всіх країн має ефективне й відповідальне управління громадськими фінансами для забезпечення стійкості національних бюджетних систем.

Для бюджетного процесу України характерні принципи бюджетної системи України, що закріплені Бюджетним кодексом України. Однак слід звернути увагу на спеціальні принципи бюджетного процесу, які більшою мірою відображають його сутність і потребують законодавчого закріплення [6].

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України від 01.01.2019.
2. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. 1949.
3. Положення про єдиний казначейський рахунок. № 122 від 26.06.2002.
4. Теремцова Н. В. Про пенсійний фонд України. Вип. 2. Матеріали доповідей і тези виступів наукової конференції. № 2. 1995 р. Чернівці.
5. Теремцова Н. В. Проблеми кодифікації законодавства під час соціальних реформ. Сучасні тенденції розбудови правової держави в Україні та світі : зб. наук. ст. за матеріалами V Міжнар. наук.-практ. конфер. Житомир, 2017. С. 52–55.
6. Теремцова Н. В. Перспективи розвитку бюджетного процесу в Україні: теоретико-правовий аспект. *Правоохоронна діяльність: історія, сучасний стан, перспективи розвитку* : матеріали наук.-теорет. конф. (присвячена пам'яті видатного науковця О. Ф. Граніна) / Редкол. : А. М. Завальний, Н. В. Лазнюк, М. М. Пендюра та ін. Київ : НАВС, 2017. С. 177–180.

Харченко Наталія Петрівна,
старший викладач кафедри
теорії держави та права
Національна академія внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

АПАРАТ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ

Протягом усього періоду становлення державності в Україні було задекларовано та впроваджено не одну адміністративну реформу, що мала за мету підвищення ефективності функціонування апарату держави відповідно до сучасних міжнародних глобальних тенденцій та вимог сьогодення.

Попри проведення численних реформаторських трансформацій у цій сфері механізм держави у цілому та апарату управління зокрема в Україні й донині визнається неефективним та таким, що потребує удосконалення.

Від концепції політичної системи суспільства як «...механізму здійснення політичної влади державою та недержавними структурами...» [1, с. 389] до концепції «...людського виміру механізму держави як відносно виокремленого, конституційованого в окремий інститут і структурно організований прошарок осіб, який склався на етапі формування держави внаслідок суспільного розподілу праці на тих, хто керує, і тих, ким керують...» [2, с. 70] пройшло немало часу.

Нині як слушно зауважують Н.В. Пильгун та О.В. Хомченко в загальнотеоретичній науці відбувається «...рух від традиційного для юридичної науки акценту лише на формальні схеми здійснення державної влади в суспільстві до дослідження «людських чинників» управлінської діяльності...» [3, с. 66].

Становлення держави України обумовили вимоги до функціональної результативної діяльності апарату державного управління. Це викликає необхідність розробки й застосування нових функціональних засобів, які могли б забезпечити роботу апарату з найбільшою ефективністю. Одночасно важливим є оптимізація діяльності всього апарату державного управління і його окремих ланок, що передбачає необхідність як структурних перетворень, так і нових підходів до нормативного оформлення і розмежування компетенції між усіма органами державної влади та місцевого самоврядування [4, с. 162].

У цьому аспекті важливе значення має проблема оптимального юридичного визначення компетенції вищих органів державної влади, оскільки саме вони визначають зміст і загальну спрямованість внутрішньої та зовнішньої політики держави.

В умовах системних перетворень Україна зіткнулась із проблемами організації та взаємодії виконавчої, законодавчої та президентської влади нового типу. Законодавчо закріплений порядок цієї взаємодії та співробітництва дає підстави унеможливити ефективне функціонування між гілками влади та призводить до перманентних криз у можливості реалізації повноважень як Кабінетом Міністрів України, Верховною Радою України та Президентом України.

Існуючий порядок є головною перепорою на шляху не лише до економічного зростання, а й загрозою національній безпеці України. Адже в умовах гібридної війни та сепаратистських настроїв окремих регіонів нестабільність у вищих органах влади є деструктивною.

Однією з найбільш актуальних проблем сучасної загальнотеоретичної науки та галузевих юридичних наук є не лише визначення та констатація певних юридичних прогалин та проблем, а й вироблення конструктивних пропозицій та рекомендацій щодо їх подолання.

Розвиток суспільства ставить усе більш високі вимоги до апарату державного управління, від якості й ефективності роботи якого залежить добробут держави. Тому його постійне вдосконалення є життєво необхідним. Ця вимога має об'єктивний характер.

Удосконалення апарату державного управління, запровадження чіткої ієрархії державної виконавчої влади вимагає глибокого вивчення, точних, обґрунтованих рішень. Ці завдання стають ще важливішими і складнішими, коли

фактично заново формуються державні структури, в умовах радикальних перетворень, які охопили найважливіші сфери суспільних відносин на цьому етапі розвитку України.

Зараз важливим є й організаційна перебудова апарату управління, і підвищення якості та ефективності щоденної управлінської праці, і більш чітке визначення завдань та методів їхнього вирішення, і підвищення культури роботи апарату державного управління. Виконання усіх цих умов дозволить місцевим органам виконавчої влади діяти комплексно та ефективно у вирішенні соціально-економічних завдань. Адміністративний апарат має бути пристосований до нових демократичних ринкових, соціальних і суспільних відносин, які формуються в нашій державі, бути адекватним новим реаліям та враховувати нові виклики та загрози національній безпеці України.

Необхідною передумовою ефективної діяльності апарату держави є регламентація компетенції усіх органів влади та послідовна і правильна реалізація цієї компетенції, тобто:

- застосування організаційних, юридичних, економічних та інших заходів;
- забезпечення законодавчої бази для діяльності всіх органів влади;
- постійний облік факторів, які впливають на масштаби та результати реалізації повноважень органів влади, їх прогнозування;
- введення процедур контролю ефективності діяльності органів державної влади, а також процедури розгляду суперечок між органами влади.

Отже, з метою оптимізації організаційної структури органів державної влади необхідно провести реорганізацію системи органів виконавчої влади, переглянути їх компетенцію, відповідальність, розподіл функцій між ланками апарату державного управління, забезпечити систему органів виконавчої влади нормативно-правовою базою відповідно до сучасних реалій державотворення.

Організаційна структура органів державної виконавчої влади повинна формуватися з урахуванням норм керованості та рекомендацій, отриманих вивченням змін співвідношень різних категорій працівників у апараті. Принципове значення діяльності по вдосконаленню організації апарату державного управління міститься в досягненні більш високої ефективності його управлінських впливів на кероване соціальне середовище. Цьому повинні бути підпорядковані всі напрями названої діяльності, провідним серед яких є комплексне вдосконалення діючих управлінських структур (організаційних структур управління) [5, с. 28], цілеспрямований пошук і впровадження в апарат державного управління нових, більш прогресивних їх модифікацій, адекватних його цілям, завданням і функціям, що динамічно та перманентно змінюються, в умовах глобалізації, інформатизації та демократизації суспільного життя.

Список використаних джерел

1. Теорія держави і права. Академічний курс : підруч. / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. Київ : Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
2. Общая теория права и государства : учебник / под ред. В. В. Лазарева. 3-е изд., перераб. и доп. М. : Юристъ, 2001. 520 с.

3. Пильгун Н., Хомченко О. Особливості механізму держави в Україні. *Журнал східноєвропейського права*. 2016. № 24. С. 62–67.

4. Харченко Н. Державні службовці як складова механізму держави. *Держава і право сучасної України: досвід комплексного аналізу: матеріали круглого столу, присвяченого 90-літтю академіка В.В. Конєйчикова (м. Київ, 19 лист. 2013 р.)*. Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс». 2014. С. 161–164.

5. Харченко Н. Зловживання правом як відхилення від правомірної поведінки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: «Право». 2016. Вип. 38 (1). С. 26–29.

Чурпіта Ганна Вікторівна,
доктор юридичних наук, професор
професор кафедри цивільного права і процесу
Національної академії внутрішніх справ

ДЕЯКІ НОВЕЛИ ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Остання істотна новелізація цивільного процесуального законодавства України, датована 3 жовтня 2017 р., торкнулася майже всіх інститутів цивільного процесуального права, у тому числі певних змін зазнав і інститут окремого провадження. Серед проблем, які потребують розв'язання, найважливішою є з'ясування цілої низки загальнотеоретичних та практичних питань, пов'язаних із необхідністю правильного тлумачення та правозастосування окремих новел зазначеного процесуального інституту.

У ч. 1 ст. 293 ЦПК України окреме провадження визначається як вид неспорного цивільного судочинства, в порядку якого розглядаються цивільні справи про підтвердження наявності або відсутності юридичних фактів, що мають значення для охорони прав, свобод та інтересів особи або створення умов здійснення нею особистих немайнових чи майнових прав або підтвердження наявності чи відсутності неоспорюваних прав.

На відміну від адміністративного та господарського процесів, окреме провадження є неспорним видом судочинства тільки у цивільних справах. Це пов'язано із його особливою правовою природою, адже основною метою окремого провадження є створення умов для реалізації прав та інтересів особи. У разі встановлення в порядку окремого провадження наявності або відсутності певного юридичного факту у особи з'являється можливість підтвердити або здійснити свої особисті немайнові та майнові права.

На сьогодні у ч. 2 ст. 293 ЦПК України перелічено одинадцять категорій цивільних справ, які розглядаються у порядку окремого провадження. Водночас,